

**БУРЕМНІ
РОКИ, або
УКРАЇНСЬКА
РЕВОЛЮЦІЯ
1917-1921 рр.**

German (above) and French (right) mobilization posters

Першу світову війну (1914–1918 рр.). Вона змінила карту Європи через розпад останніх імперій — Російської, Австро-Угорської та Османської.

Світова війна — це війна, у якій беруть участь багато країн світу.

Центральна Рада

Коли у 1917 році в Росії було повалено царську владу, українські партії та громадські об'єднання утворили Українську Центральну Раду. Очолив її знаний учений Михайло Грушевський

**Українська Центральна Рада — орган
влади в Україні в 1917–1918 рр.**

Генеральний Секретаріат — український уряд, обраний Центральною Радою.

Українська Демократична Республіка. УНІВЕРСАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТР. РАДИ.

Народе Український і всі народи України! Тяжка і трудна година впала на землю республіки Російської. На півночі в столицях іде межисуботна і кривава боротьба.

Центрального правительств нема, і по державі шириться беззастава, безлюд і руйна. Наш край так само в небезпеці. Без власті дужої, єдиної, народньої-Україна теж може упасти у безодню усобищ, різні, занепаду.

Народе український! Ти права, здобуті борючись за Українська Центральна Рада, не віддай. Не оддай імя рятівника всієї Росії Республікою. Не оддай до станемо на нашій зблика Російська стала фактичною властью творити нам, Українській Центральній Раді України.

Маючи силу і влади прав і революції не

Оповіді до тепер в більшості Українців Катеринославщини, Катеринославщини.

Остаточне означення частин Курщини, Хмельщини, більшості населення уродів.

Всіх же громадян даний Республіки існують на удільні, монастирські цілі з власністю всього

Українська Центральна Рада виробити з народом, всіма землями української народної республіки.

На території народньої республіки всім годинами проті наша Україна, вимагання продукції споживачів, джерело всіх

Центральна Рада обрала український уряд —
Генеральний Секретаріат і прийняла 4 важливі
документи — універсали.

УНІВЕРСАЛ

УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ.

Народе Українській і всі народи України!

Також і трудова година впала на землю республіки Російської. На півночі в столицях іде міжусобна і кривава боротьба Центрального Правительства нема, і по державі шириться беззастава бешта і руїна. Наш край так само в небезпечі. Без власті, душі, єдиної народної. Україна теж може впасти в безодню убогости, різни, запану.

Народе українській. Ти, разом з братніми народами України, поставив нас берегти права, здобути боротьбою, творити лад і бутувати все життя на нашій землі. І ми, Українська Центральна Рада, твоєю волею во імя творення ладу в нашій країні, во імя рятівання всієї Росії, оновідаємо.

Віднині Україна стає Українською Народною Республікою.

Не відділяючись від республіки Російської і зберігаючи єдність її, ми твердо ставимо на нашій землі, щоб силами нашими помогти всієї Росії, щоб вся республіка Російська стала федерацією рівних і вільних народів.

До Установчих Зборів України вся власть творити лад на землях наших, давати закони і правити належить нам, Українській Центральній Раді, і нашому правительству—Генеральному Секретаріатові України.

Маючи силу і владу на рідній землі, ми тою силою і властю ставимо на сторожі прав і революції не тільки нашої землі, але всієї Росії.

Отже, оновідаємо:

До території народної Української республіки належать землі, заселені у більшості українцями: Київщина, Поділля, Волинь, Чернігівщина, Полтавщина, Харківщина, Катеринославщина, Херсонщина, Таврія (без Криму). Остаточне визначення границь Української народної республіки, що до прилучення частин Курщини, Холмщини, Бороніжчини і сусідніх губерній і областей, де більшість населення українська, має бути встановлено по згоді організованої воли народів.

Всіх, хто промалює цих земель оновідаємо:

Віднині на території Української народної республіки існуюче право власності на землі поміщицькі та інші землі нетрудових господарств сільсько-господарського значіння, а також на удільні, монастирські, казенні та церковні землі касується. Призначаючи, що землі ті є власність всього трудового народу і мають перейти до нього без викупу, Українська Центральна Рада доручає генеральному секретареві по Земельних Справах негайно виробити закон про те, як порякувати земельні комітети, обраний народом, тим землями до Українських Установчих Зборів.

Праці робітництва в Українській Народній Республіці має бути негайно упорядкована. А зараз оновідаємо:

На території Народної Республіки України з цього дня установлюється по всіх підприємствах вісім годин праці.

Тяжкий і тривалий час, який перебуває вся Росія, а з нею і наша Україна, вимагає доброго упорядкування виробництва, рівномірного розподілення продуктів споживання і країної організації праці. І через те приписуємо Генеральному Секретареву праці від цього дня разом з представитвством від робітництва встановити державну вентролю над продукцією на Україні, пильнувати інтересів як України, так і всієї Росії.

Четвертий рік на фронтах лється кров і гинуть марно сили всіх народів світу. Волею і іменем Української Республіки ми, Українська Центральна Рада, ставимо твердо на тому, щоб мир було встановлено

як найшвидше. Для того ми вживемо рішучих заходів, щоб через Центральне Правительство примусити і спільників і ворогів негайно розпочати мирні переговори.

Так само будемо дбати, щоб на мирному конгресі права народу українського в кожній громадині Республіки України, разом з громадянами всіх народів Російської Республіки, повинні стояти твердо на своїх позиціях як на фронті, так і в тилю.

Останніми часами яєні здобутки революції було затемнено відновленою карою на смерть. Оновідаємо:

Однині на землі республіки Української смертна кара касується.

Всім ув'язненим і затриманим за політичні виступи, зробленим до цього дня, як уже засудженим, так і незасудженим, а також і тим, хто ще до відповідальності не потягнений, дається повна амністія. Про це негайно буде виданий закон.

Суд на Україні повинен бути справедливий, відповідний духом народу.

З тою метою приписуємо Генеральному Секретареву судових справ зробити всі заходи до упорядкування судівництва і привести до згоди з правними поняттями народу.

Генеральному Секретареву Внутрішніх Справ приписуємо:

Вжити всіх заходів до закріплення і поширення прав місцевого самоуправдування, що хляються органами місцевої адміністративної влади на місцях, і до встановлення найтіснішого зв'язку і співробітництва його з органами революційної демократії, що має бути найкрайшою основою вільного демократичного життя.

Так само в Українській народній республіці має бути забезпечено всі свободи, здобути неперсійської революцією: свободу слова, друку, віри, зібраннів, союзів, страйків, недоторканности особи і мешкання, право і можливість уживання місцевих мов в зносинах з усіма установами.

Український народ, сам довгі роки борючись за свою національну волю і нині її здобувши, буде твердо охороняти волю національного розвитку всіх народностей, на Україні суціль, тому оновідаємо: що народом великоруському, ов російському, польському та иним на Україні призначаємо національно-персональну автономію для забезпечення їм права і свободи самоуправдування в справах їх національного життя, та доручаємо нашому Генеральному Секретареву Національних Справ подати нам в найближчому часі законопроект про національно-персональну автономію.

Справа продовольча є корінь державної кризи в цей тяжкий і відповідальний час. Українська народна республіка повинна напружити всі свої сили і рятувати як себе, так і ті частини Російської Республіки, які потребують нашої допомоги.

Трохидає іменем Народної Республіки в федеративній Росії ми, Українська Центральна Рада, каячемо всіх до рішучої боротьби з усіма беззаконними і руйнівними, та до дружнього великого будівництва нових державних форм, які дадуть великій і незможеній республіці Росії здоровля сили і нову будучину. Варюючи тих форм має бути переведено на Українських і Всеросійських Установчих Зборах.

Дією виборів до Українських Установчих Зборів призначаємо 27 грудня (декабрь) 1917 року, а дією скликання їх—9 січня (січень) 1918 року.

Про поряток скликання Українських Установчих Зборів негайно видано буде закон.

Хакладом Олександрійського Л-ва „Просвіта“.

Універсал —
державний
документ,
звернення до
народу.

Третій універсал проголосив створення Української
Народної Республіки (УНР).
Події тих років історики назвали Українською революцією.

Павло
Скоропадський

- **Українська Держава** (в історіографії інколи вживають назву **Гетьманат** чи ~~**Другий Гетьманат**~~) — назва держави, що охоплювала територію Центральної, Східної та Південної України зі столицею в Києві від 29 квітня до 14 грудня 1918 року. Постала на місці Української Народної Республіки внаслідок державного перевороту. Очолювана гетьманом Павлом Скоропадським.

Директорія

- **Директорія УНР** — найвищий орган державної влади відродженої Української Народної Республіки, який діяв з 14 листопада 1918 року до 10 листопада 1920 року.
- Директорія УНР прийшла на зміну Гетьманату (Українській Державі), який було повалено 14 грудня 1918 року.

На західноукраїнських землях у 1918 році було проголошено про створення Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР).

22 січня

День Соборності України

22 січня 1919 р. у Києві відбулося урочисте проголошення злуки (об'єднання) ЗУНР та УНР. Цей день увійшов в нашу історію як День Соборності України.

ЗУНР

УНР

Єдина
незалежна
державна

22 січня 1919 р.